

Klimaatbestendig

Hoewel weer en klimaat twee verschillende dingen zijn, drukken de afgelopen zachte winters en extreem warme zomers ons met de neus op de feiten. De grondwaterstand staat lager dan ooit en lijkt niet te herstellen door een plensbui hier en daar. Vooral in de hogere delen van ons land is het watertekort nijpend. Zo nijpend dat in sommige waterschapsgebieden inmiddels 30 (!) procent van de sloten en beken droog staat. Beken waar ik een paar jaar geleden met de hengel nog grote zeelten en kopvoorns ving, zijn nu met gras begroeide greppels. Dat komt bij een beekminnende visliefhebber als ik behoorlijk binnen. Het frustreert ook waterschappen die via hermeandering en het aanleggen van vistrappen al die mooie beken in ere willen herstellen.

“Zo ging door opwarmend water een complete generatie zalmen verloren.”

Nu ben ik als ecooloog niet vies van een beetje dynamiek. Afwisseling van neerslag en extreme temperatuurveranderingen kunnen immers reuring brengen in onze overgereguleerde, strakgetrokken watersystemen. Wanneer complete beken echter lange tijd droog staan en je de aanwezige vissen kunt rapen, dan wordt het – zelfs vanuit een ‘laissez faire’-benadering – te gortig.

Tot voor kort was ik niet echt bezig met klimaat in relatie tot vis. Politiek incorrect als ik soms graag ben vond ik het eigenlijk wel prima. Ongehinderd door ijs en snijdende poolwinden de hele winter met mijn bootje kunnen varen en vissen? Graag! Een klimaat gestuurde opmars van interessante vissoorten als zeebaars en zeebrasem? Leuk! En een langer groeiseizoen voor onze zoetwatervissen omdat ze eerder

kunnen paaien en dus ook groter kunnen worden? Kom maar op.

Maar zo eenvoudig is het niet, weet ik inmiddels. Hogere watertemperaturen en de groeisnelheid van vissen zijn complexer verbonden dan ik dacht. Het artikel van Arno van 't Hoog over de relatie tussen klimaatsverandering en de krimp van baarzen zette mij aan het denken. Net als het verhaal van collega David Vertegaal, die in zijn stuk 'Anticiperen op een veranderende Noordzee' haarfijn uitlegt hoe structureel hogere zeewatertemperaturen de visserij beïnvloeden. De bewijzen stapelen zich op dat het verdwijnen van grote kabeljauw uit onze zee niet het gevolg is van overbevissing, maar primair van het opwarmende water.

Steeds meer kabeljauw vindt het wel mooi geweest en pakt zijn biezen richting het Hoge Noorden.

Ook het gevolg van stijgende temperaturen op het zuurstofgehalte van water blijft onderbelicht. Omdat warmer water minder zuurstof kan bevatten, zal een snellere verdamping in de nabije toekomst ook voor de visstand in ondiepe Nederlandse plassen eerder een bedreiging vormen. Hoe heftig dat kan uitpakken, bleek wel uit een recent YouTube-filmpje over een mislukte zalmtrek in Alaska. Daarin is te zien hoe een kanoër over een macaber ballet van traag schommelende, dode zalmen peddelt – de tienduizenden hoogzwangere vissen hadden op weg naar hun paaigronden collectief het loodje gelegd. Zo ging door opwarmend water een complete generatie zalmen verloren. Terug naar Nederland: wat kunnen wij

hier aan dit probleem doen? En wat gáán we doen? Aan de Haagse klimaat-tafels ging het vooral over de noodzaak van de energietransitie. De belofte dat Nederland het klimaat gaat redden is prachtig, maar op korte termijn heeft onze visstand daar niets aan. Die snakt naar ingrijpende maatregelen.

Marco Kraal,
Hoofdredacteur